

SNEEK, DE DOOPSGEZINDE KERK

In het jaar **1654** liet de Doopsgezinde gemeente te Sneek, die behoorde tot de **Verenigde Vlaamse en Waterlandse Doopsgezinden**, op de plaats van de huidige kerk een schuilkerk bouwen, vermoedelijk in de tuin van een woning aan de Singel. Hoe deze kerk er heeft uitgezien weten we niet precies. Napjus schrijft dat het een 'grote dubbeld Dakkige Kerk' was, voorzien van 'grote Kraken of Hang-solders'. In het jaar 1786 heeft Albertus van Gruizen voor deze kerk een éénklaviers orgel gebouwd.

In Sneek was in het begin van de achttiende eeuw een tweede Doopsgezinde gemeente ontstaan, die der **Oude Vlamingen**. Deze gemeente hield haar diensten in een schuur of pakhuis, dat verscholen lag aan het Kleinzand, en dit gebouw werd aan de gemeente verhuurd door haar Lidmaat Wouter Berends.

In het jaar 1838 besloten beide gemeenten samen te gaan, maar geen der beide kerkgebouwen was groot genoeg voor de nieuw ontstane gemeente. Men gaf in **1841** aan stadsarchitect **Pyter Rollema** (1786-1845) opdracht een nieuw kerkgebouw te ontwerpen, dat dan het gebouw aan de Singel moest vervangen. Rollema had drie jaar tevoren het ontwerp gemaakt voor het nog bestaande gebouw van het Kantongerecht en hij zal als architect een goede naam hebben gehad.

Rollema heeft voor de nieuwe kerk een wat tweeslachtig ontwerp gemaakt: voor de voorgevel maakte hij een **neo-klassicistisch ontwerp**, met dorische pilasters, terwijl hij de ramen die het kerkgebouw van licht voorzien ontwierp in **neo-gotische stijl**. Ook in het interieur valt deze tweeslachtigheid op: de neo-gotische preekstoel is geplaatst tussen twee classicistische deuren, en langs de ramen zijn pilasters aangebracht.

De **glas-in-lood vensters** zijn rond 1925 geschonken ter gelegenheid van het huwelijk van Mieke Houwink, door de vader van de bruid. De symboliek is ontleend aan Mattheus 6:25-34.

Op 2 mei **1972** werd de kerk door brand ernstig beschadigd, terwijl het orgel waterschade opliep. Bij de **restauratie** van de kerk is het interieur enigszins gewijzigd. Men heeft enkele rijen vaste banken verwijderd en het resterende meubilair heeft men niet weer voorzien van een houtkleur, maar het is donkergroen geverfd. Verder heeft de kerk nu een parketvloer.

Aan de achterzijde van het kerkgebouw ligt de Mennozaal, die gebruikt wordt voor vergaderingen. Op het dak van deze zaal staat een windwijzer waarin men de letters WB kan herkennen. Deze **windwijzer** zal afkomstig zijn van het oude kerkgebouw van de Oude Vlamingen aan het Kleinzand, en de letters WB zijn de initialen van Wouter Berends, de oorspronkelijke eigenaar van dat gebouw.

Het orgel

Het orgel van Albertus van Gruizen uit 1786 dat maar één klavier had, werd in 1847 door J.C. Scheuer uitgebreid met een onderpositief en een vrij pedaal. Na 1847 werd nog aan het orgel gewerkt door de firma Van Dam uit Leeuwarden.

Na de brand van 1972 besloot men het orgel terug te restaureren naar de situatie van 1847. Met als adviseur Klaas Bolt werden deze werkzaamheden in 1974-1975 uitgevoerd door de firma Flentrop uit Zaandam.

De huidige dispositie luidt:

Hoofdwerk:	Onderpositief:		
Prestant 8'	Prestant4'	Koppeling pedaal-hoofdwerk	Subbas 16'
Bourdon 16' disc.	Fluit douce 8'	Tremulant	Open fluit 8'
Holpijp 8'	Viola di Gamba 8'	Klavieromvang C-F'''	Octaaf 4'
Quintadeen 8'	Flûte d'amour4'	Pedaal C-d'	Basson 16'
Octaaf 4'	Sicilienne 4'		Trompet 8'
Woudfluit 2'	Flute Travers 8'		
Fluit 4'	Gemshoorn 2'		
Octaaf 2'	Dulciaan 8'		
Seskuialter II-III			
Mixtuur III-V			
Trompet 8'			
Vox Humana 8'			

L.K. v.d. Meer
1980

Literatuur:

- H. Halbertsma, Uit de historie van de Doopsgezinde kerk (Sneeker Nieuwsblad, mei-juni '72).
- E. Napjus, Beschrywinge van Oud en Nieuw Sneek (1772, 1969.²)
- L. Hesta, Korte Schets van de Doopsgezinde Gemeente der Oude Vlamingen te Sneek.1891, zonder plaatsvermelding, vermoedelijk Haarlem.
- J. Jongepier, het orgel in de Doopsgezinde kerk te Sneek, in: Het Orgel, sept. 1976.